

Kulturnämnden

Yttrande över detaljplan för Nya gatan - Elverkshuset

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden antar förslag till yttrande enligt tjänsteskrivelsens bilaga 2 daterad den 10 april 2017.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kulturnämnden yttrar sig i frågor som rör behov av anläggningar och lokaler för kulturverksamhet. Kulturnämndens ansvarsområde är även utsmyckning av offentliga platser och byggnader samt att i övrigt, där nämndens medverkan påkallas, vara rådgivande vid utformning och utsmyckning av bostadsområden. Kulturnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter över detaljplan för Nya gatan – Elverkshuset.

Området innehåller cirka 500 bostäder och 1800 kvadratmeter verksamhetslokaler. Ett torg med möjlighet till samvaro skall skapas i ett centralt läge nära till bra kommunikationer.

Kulturnämnden finansierar idag Nacka musikskola som har verksamhet i Elverkshuset som ska rivas för att ge plats för nyproduktion. Ersättningslokaler bör erbjudas Nacka musikskola som förlorar dessa lokaler i och med rivningen. Långsiktigt bör nya lokaler för musik- och kulturskoleanordnare tillskapas i området då målgruppen barn och unga i området ökar kraftigt. Kvarteret ”Brytaren mindre” som ligger på kommunal mark anses lämplig att i markanvisningsavtal styra framtida fastighetsägare för att skapa lokaler anpassade för kulturverksamhet.

Ärendet

Detaljplanen i korthet

Uppskattningsvis ska cirka 1800 kvadratmeter verksamhetsytor och cirka 500 nya bostäder tillkomma i flerbostadshus inom planområdets två föreslagna kvarter, kvarteret Brytaren i väster och kvarteret Brytaren mindre i öster. Bebyggelsen ska ha lokaler för verksamhet i entréplan mot angränsande torg och mot Värmdövägen. Befintlig bebyggelse föreslås rivas i sin helhet. Elverkshuset utgör Nacka Energis tekniska och administrativa byggnad samt lokaler för föreningsliv och musikskola. Kommunen kommer vara huvudman för de allmänna platserna inom planförslaget som utgörs av gatumark samt av torgytor invid Värmdövägen och torgytorna vid Nya Gatan – Stadshusområdet. Delar av torget kommer att utformas som gångfartsområde där viss biltrafik sker på de gåendes villkor. Mellan de två kvarteren föreslås en bred trappa koppla ihop torget invid Värmdövägen med angränsande torg i norr och vidare mot framtida bussterminal och tunnelbanestation. Planförslagets allmänna platser inkluderar även en mindre del av Värmdövägen.

För fastigheten Elverkshuset (Sicklaön 134:26) gäller detaljplan 408 som vann laga kraft 2007, genomförandetiden gick ut år 2012. Detaljplanen anger markanvändningskontor, lager, utbildningslokaler och garage.

Övergripande vy från söder illustrerar en möjlig gestaltning av planförslagets två kvarter. I bilden redovisas även schematiska byggnadsvolymer inom angränsande detaljplan för Nya gatan – Stadshusområdet samt ramen för programmet Centrala Nacka.

Fasaduttryck

Kvarterens olika volymer ska mot omgivande allmän plats upplevas som enskilda byggnader med märkbara skillnader gestaltningsmässigt. Våningsantal, kulörer, material, fasadbearbetning, fönstersättning, balkongplacering och takutformning ska följa olika principer för olika volymer. För att hålla samman kvarteret och skapa en varierad och omhändertagen stadsmiljö är det viktigt med sockelvåningar som med material och/eller fönstersättning avviker från resten av fasaden och att fasadmaterialet är slitagetåliga. I detaljplanen införs en bestämmelse om att bebyggelsen ska gestaltas med en varierande fasadutformning. Bestämmelsen innebär inte att material, kulörer eller fönstersättning låses, utan syftet är att säkerställa att den storskaliga bebyggelsen delas upp i mindre enheter och att därmed säkra en stadsmiljö som erbjuder en mångfald av intryck.

Sockelvåningarnas gestaltning

I detaljplanen införs även en planbestämmelse om utformning av sockelvåningar för att säkerställa kvaliteten vad gäller utformning, material och detaljering med mera. Bestämmelsen anger att sockelvåning mot gator och torg ska vara tydligt markerad samt utformas med särskild omsorg beträffande gestaltning och arkitektonisk kvalitet så att den bidrar till en varierad stadsmiljö.

Bilden visar en möjlig gestaltning och utformning av del av kvarteret. Brytaren mindre. Vy mot kvarterets sydöstra hörn visar bebyggelsen längs Värmdövägen.

Bild: Enter arkitektur

Enhetens analys och bedömning

Nämnden kan yttra sig i frågor som rör behov av anläggningar och lokaler för kulturverksamhet. Kulturnämndens ansvarsområde är även utsmyckning av offentliga platser och byggnader samt att i övrigt, där nämndens medverkan påkallas, vara rådgivande vid utformning och utsmyckning av bostadsområden.

I Elverkshuset bedriver Nacka musikskola samt olika föreningar verksamheter. Det är av största vikt att dessa erbjuds ersättningslokaler när fastigheten rivs för att säkerställa att verksamheten får finnas kvar i området och i Nacka. Långsiktigt bör nya lokaler för musik- och kulturskoleanordnare tillskapas i området då det finns många skolbarn och unga och flera nya skolor ska byggas i närheten. Vikten av verksamhet i närhet till antingen bostad eller skola är avgörande för att barn och unga ska vara aktiva på sin fritid.

Kvarteret Brytaren mindre ligger på kommunal mark, här finns stora möjligheter att i markanvisningsavtal styra framtida fastighetsägare att skapa lokaler anpassade för kulturverksamhet. Byggnaderna kommer att byggas i souterräng och det kan betyda att vissa ytor inte är så attraktiva för kommersiella verksamheter men ändå lämpar sig för kulturverksamheter. Efterfrågan på möteslokaler för föreningar och civilsamhället är stort i området. Lokalerna bör ha en hyra anpassad för den ideella marknaden och för kulturverksamhet, vilket är en viktig förutsättning för att skapa långsiktighet för både verksamhetsutövare och fastighetsägaren.

Bo Bergman Fastighetsutveckling AB har under hösten 2016, på uppdrag av Nacka kommun, gjort en bedömning av förutsättningar för lokaler i bottenplan för västra Sickla ön. Det aktuella området för Nya gatan – Elverkshuset är inte bedömda som attraktiva lägen för kommersiella aktörer. Därför bör lokaler för andra verksamheter vara intressant att se som lämpliga aktörer för att skapa en attraktiv stadsmiljö över dygnets alla timmar.

Gestaltningmässigt är ett varierat fasaduttryck att förorda såväl till formgivning som färgsättning. Enligt riktlinjerna i Öppna konsten (KFKS 2007/73)¹ ska estetiska och konstnärliga värden finnas med från början i gestaltningen av hela bebyggelsen. Lokaler tänkta som verksamhetsytor bör vara försedda med generösa glasytor för att skapa ljusa gatumuljöer som ger trygghet.

De offentliga rum som kommer att tillskapas måste planeras med omsorg för att ge attraktion genom gestaltning och intressanta konstverk men även skapa trygghet genom belysning, bra flöden med mera. När fler torg och mötesplatser planeras finns möjligheter att skapa temporära utställningsplatser vilket är positivt. Det torg som planeras har ett söderläge och är därför lämpligt för ett café. Här finns även möjlighet att placera ett framtida offentligt konstverk. Det är av största vikt att planering kring konst kommer in så tidigt som möjligt i processen för att bli en naturlig del i arbetet.

Den offentliga konsten kan vara fast eller tillfällig och utförd i en mångfald tekniker som exempelvis video, skulptur, textil, ljud, ljus eller måleri. Den kan vara utförd i material som är befintliga delar av, eller samspelar med, befintliga element i stadsplaneringen såväl som i naturen, men med konstnärens blick på platsen. Konsten kan också med fördel vara funktionell och vara möjlig att interagera med så att den kan såväl beröra som berika för boende och besökare.

Det är positivt att konst och medskapande aktiviteter på olika sätt kommer in i stadsbyggnadsprocessen. Det rör sig om olika projekt, till exempel temporära händelser under byggtiden som hanteras inom ramen för Konsten att skapa stad. Permanenta aktiviteter som planeras måste ske i enlighet med Öppna konsten. Dialog med byggherrar och fastighetsägare angående aktiviteter under byggtiden skapar möjligheter att föra upp frågan på agendan om såväl permanenta installationer som behov av kulturlokaler med mera i den framtida stadsmiljön. Studier och forskning kring hur konst och kultur bidrar till positiva långsiktiga värden i stadsbilden måste adderas i planeringsarbetet. Konstnärer i Nacka bör få möjlighet att delta i processen när man söker samarbetspartner för de olika aktiviteterna.

Ekonomiska konsekvenser

Planprogrammet medför inga ekonomiska konsekvenser för kulturnämnden.

¹ Öppna konsten, beslut i kommunfullmäktige den 19 april 2010, (KFKS 2007/73)

Konsekvenser för barn

Det är viktigt att kultur- och fritidslokaler planeras i anslutning till och i samverkan med skolan, det ger barn goda förutsättningar att få tillgång till kultur på ett naturligt sätt.

Programförslaget föreslår nya bostadskvarter med gårdar på kvartersmark. Gårdarna kan utgöra halvoffentliga zoner, väl anpassade efter barns behov av lek och utevistelse. Gårdar upplevs ofta som trygga och tillgängliga platser för barn, vilket ökar barns rekreativsmöjligheter.

Bilagor

1. Detaljplan för Nya gatan – Elverkshuset
2. Yttrande över detaljplan för Nya gatan - Elverkshuset daterat 10 april 2017

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Susanne Broman Kjulsten
Samhällsplanerare
Kultur- och fritidsenheten